

Dictamen en relació amb la consulta formulada per un Col·legi d'Advocats per conèixer el nivell de seguretat que cal aplicar al fitxer del torn d'ofici en matèria civil, laboral, penal, administratiu i de víctimes de violència de gènere

Es presenta davant l'Autoritat Catalana de Protecció de Dades un escrit d'un Col·legi d'Advocats (en endavant el Col·legi), en el que es demana que l'Autoritat emeti un dictamen indicant el nivell de seguretat aplicable al fitxer de Torn d'ofici del Col·legi en matèria civil, laboral, penal, administratiu, i de víctimes de violència de gènere amb la finalitat de donar correcte compliment a la legislació sobre protecció de dades.

Analitzada la consulta, que no s'acompanya de cap altre documentació, i tenint en compte l'informe de l'Assessoria Jurídica, emeto el següent dictamen.

I

(...)

II

El Col·legi exposa que, entre les seves funcions, ha de gestionar el servei de torn d'ofici dels advocats en matèria civil, laboral, penal, administratiu i de víctimes de violència de gènere. En el marc d'aquesta gestió, el col·legi ha de designar els lletrats que han de representar el sol·licitant de justícia gratuïta i dur a terme el corresponent pagament per les actuacions realitzades. És per aquest motiu que demana que aquesta Autoritat indiqui el nivell de seguretat aplicable al tractament de dades realitzat en relació amb la gestió del torn d'ofici en matèria civil, laboral, penal, administratiu i víctimes de violència de gènere.

En aquest sentit, cal recordar que la normativa de protecció de dades estableix l'obligació per al responsable del fitxer, en aquest cas, el Col·legi, d'aplicar un determinat nivell de mesures de seguretat, en atenció a la informació tractada (article 9 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de dades de caràcter personal (LOPD) i títol VIII del Reglament de desplegament de la LOPD (RLOPD), aprovat pel Reial decret 1720/2007, de 21 de desembre RLOPD).

“El responsable del fitxer i, si s'escau, l'encarregat del tractament han d'adoptar les mesures de caràcter tècnic i organitzatiu necessàries que garanteixin la seguretat de les dades de caràcter personal i n'evitin l'alteració, la pèrdua, el tractament o l'accés no autoritzat, tenint en compte l'estat de la tecnologia, la naturalesa de les dades emmagatzemades i els riscos a què estan exposats, tant si provenen de l'acció humana o del medi físic o natural.”

El RLOPD disposa que les mesures de seguretat corresponents a cada fitxer amb dades de caràcter personal s'establiran d'acord amb la naturalesa de la informació tractada, en relació amb la major o menor necessitat de garantir la confidencialitat i la integritat de la informació, i amb independència de quin sigui el sistema de tractament emprat.

Per a la gestió del "Torn d'ofici", serà necessari tractar diverses dades, com ara dades identificatives de la persona sol·licitant de la justícia gratuïta, el tipus de procediment, el jutjat o el delictes que se'ls imputa. Es tractaran dades de molt diversa naturalesa que inclouran informació administrativa, patrimonial, situacions personals de les persones afectades etc. i que en qualsevol cas inclourà informació sobre infraccions penals, administratives o informació relacionada amb violència de gènere.

La normativa de protecció de dades no estableix un únic nivell de seguretat aplicable a tot aquests tipus d'informació sinó que dependrà de la informació concreta que es reculli en cada procediment.

En aquest sentit, l'article 81 del RLOPD estableix:

"1. Tots els fitxers o tractaments de dades de caràcter personal han d'adoptar les mesures de seguretat qualificades de nivell bàsic.

2. S'han d'implantar, a més de les mesures de seguretat de nivell bàsic, les mesures de nivell mitjà, en els següents fitxers o tractaments de dades de caràcter personal:

- a) Els relatius a la comissió d'infraccions administratives o penals.*
- b) Aquells el funcionament dels quals es regeixi per l'article 29 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.*
- c) Aquells els responsables dels quals siguin administracions tributàries i es relacionin amb l'exercici de les seves potestats tributàries.*
- d) Aquells els responsables dels quals siguin les entitats financeres per a finalitats relacionades amb la prestació de serveis financers.*
- e) Aquells els responsables dels quals siguin les entitats gestores i serveis comuns de la Seguretat Social i es relacionin amb l'exercici de les seves competències. De la mateixa manera, aquells els responsables dels quals siguin les mútues d'accidents de treball i malalties professionals de la Seguretat Social.*
- f) Els que continguin un conjunt de dades de caràcter personal que ofereixin una definició de les característiques o de la personalitat dels ciutadans i que permetin avaluar determinats aspectes de la seva personalitat o comportament.*

3. A més de les mesures de nivell bàsic i mitjà, les mesures de nivell alt s'han d'aplicar en els següents fitxers o tractaments de dades de caràcter personal:

- a) Els que es refereixin a dades d'ideologia, afiliació sindical, religió, creences, origen racial, salut o vida sexual.*
- b) Els que continguin o es refereixin a dades obtingudes per a fins policials sense consentiment de les persones afectades.*
- c) Els que continguin dades derivades d'actes de violència de gènere.*

(...)"

D'acord amb l'article 13 de la Llei 1/1996, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta, en la sol·licitud de justícia gratuïta s'hi ha d'incloure la pretensió que es pretén exercitar

D'acord amb això, si bé a molts dels procediments de sol·licitud de justícia gratuïta podria ser suficient l'aplicació de mesures de nivell baix, en altres, tenint en compte que com a mínim es recollirà informació sobre el tipus de procediment judicial de què es tracti, com ara els relatius a infraccions penals o administratives en molts casos caldrà aplicar mesures de nivell mitjà. En altres casos, per exemple quan es tracti de procediments relatius a actes de violència de gènere, caldrà aplicar mesures de nivell alt.

Però més enllà de la informació que el Col·legi pugui recollir en identificar-se la pretensió o el tipus de procediment, el Col·legi, per exercir les seves funcions, també pot recollir informació que requereixi l'aplicació de mesures de seguretat de nivell alt per altres vies.

Així, per exemple, l'article 32 de la Llei 1/1996 preveu que l'advocat designat pot comunicar a la Comissió d'Assistència Jurídica gratuïta la insostenibilitat de la pretensió. Aquesta comunicació ha de ser traslladada al col·legi d'advocats, que ha d'emetre un dictamen al respecte (art. 33).

Aquesta comunicació, i el dictamen que emeti el Col·legi, per a poder fonamentar o, si escau, rebutjar la insostenibilitat de la pretensió, poden incloure altres tipus d'informació especialment sensible que també requereixi aplicar mesures de nivell alt (pensi's per exemple en reclamacions per danys sigui en via civil o administrativa que impliqui el tractament de dades de salut o procediments que revelin altres aspectes relatius a les creences, la ideologia, la vida sexual o la raça de les persones). Per tant, el Col·legi recolliria també per aquesta via altra informació que podria requerir l'aplicació de mesures de nivell alt.

Així, doncs, en principi seria necessària l'aplicació de mesures de seguretat de nivell alt en aquest fitxer atesa la recollida de dades relatives a actes derivats de la violència de gènere, o altres dades especialment protegides quines dades requereixen l'aplicació de mesures de nivell alt (art. 81.3 RLOPD).

III

En aquest cas doncs, el fitxer torn d'ofici del Col·legi, es trobarà sotmès a les mesures de seguretat de nivell alt.

Ara bé, el tractament de dades del torn d'ofici afectarà diferents tipus de dades, de manera que hi haurà procediments que no comportaran el tractament de dades de nivell alt. Per a aquests casos es podria tenir en compte la possibilitat de segregar, a efectes d'aplicar les mesures de seguretat, de part del fitxer, implementant en aquest cas les mesures de seguretat de nivell mitjà o bàsic, segons escaigui, tal com estableix l'article 81.8 del RLOPD.

"Article 81. Aplicació dels nivells de seguretat

8. Als efectes de facilitar el compliment del que disposa aquest títol, quan en un sistema d'informació existeixin fitxers o tractaments que, en funció de la seva finalitat o ús concret, o de

la naturalesa de les dades que continguin, requereixin l'aplicació d'un nivell de mesures de seguretat diferent que el del sistema principal, es poden segregar d'aquest últim, i és aplicable en cada cas el nivell de mesures de seguretat corresponent i sempre que es puguin delimitar les dades afectades i els usuaris que hi tinguin accés, i que això es faci constar en el document de seguretat.”

Així, i sempre que ho preveïés de manera expressa el document de seguretat, seria possible establir la segregació del fitxer, de manera que les mesures de seguretat de nivell mitjà o de nivell alt únicament s'implementessin en relació amb les sol·licituds relatives a aquells procediments judicials que, per la naturalesa de les dades que s'hi tractin, ho requereixin.

D'acord amb les consideracions fetes en aquests fonaments jurídics en relació amb la consulta plantejada per un Col·legi d'Advocats sobre les mesures de seguretat a aplicar al tractament de dades que es du a terme per a la gestió del torn d'ofici, es fan les següents,

Conclusions

Al fitxer torn d'ofici del Col·legi que gestiona les designes dels advocats així com els pagaments de les minutes en matèria civil, laboral, penal, administrativa i de violència de gènere, li correspon l'aplicació de nivell alt de mesures de seguretat.

En atenció a la diferent naturalesa dels procediments judicials a partir dels quals es recullen les dades que formen part d'aquest fitxer, seria possible segregar el fitxer i establir mesures de seguretat diferents segons correspongui en cada cas.

Barcelona, 20 de març de 2015